

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шлани. 143.322
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. пере-
полуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічно 15-00 „
Піврічно 30-00 „
Річно 60-00 „

ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар.
Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 7-50 зол., Німеччині 7-50 зол.
Польщі 5 шв. фр., Чехослова-
ччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Ко-
сарії 7-50 зол., Австрії 7-50 зол.,
Залих адреса 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Меншинні справи в Лізі Націй.

ЖЕНЕВА, 23. 9. ПАТ. Дискусія в політич-
ній комісії Зборів над меншиною справою прой-
шла вчора гостро наслідком виступу делегата
Мадярщини проти держав Малої Антанти, го-
ловнож проти Румунії.

Делегат Румунії Антоніаде сказав, що це
вперше поставили на Зборах конкретні випадки
з діянки охорони меншин. Делегат Мадярщини
не мав до того права, бо розглядати меншинні
справи може Рада Ліги, а не Збори. Доказом
безосновності закидів мадярського делегата
про долю мадар у Румунії є те, що мадярська
меншина дуже рідко відкликується до Женев,
а їх петиції не мають великого значіння та в
більшості не беруть їх під увагу.

Делегат Югославії Фотич сказав, що хоч
чим разом делегат Мадярщини не атакував Ю-
гославії, то він мусить поробити деякі замітки.
Збори можуть займатися меншиною справою
лише загальною, бо конкретні події застережені
для Ради, при чому Мадярщина не має права
вглядати в виконання меншинних зобов'язань.
Меншинну процедуру надживають професійні
аітатори. На 15. петицій проти Югославії лише
одну підписала меншина, яка живе в Югославії,
інші походять із спеціального бюра в Будапешті.
Іде тут про пропаганду проти єдності Юго-
славії.

Мін. Бенеш сказав, що дискусія над поль-
ським внесенням вчинила виразнішим факт, що
меншинні трактати можна змінювати лише за
згодою Ради та що Збори або їх комісії не ма-
ють права заявлятися за або проти змін. У від-
повідь делегатові Мадярщини сказав Бенеш, що
несправедливе є твердження про дискредиту-
вання системи охорони меншин. Причини того
треба шукати в використуванні меншинних
справ для побічних цілей. Дальшою причиною
дискредитування меншинної системи є те, що
частіна держав, які жаліються на переслідуван-
ня меншин, самі не виконують своїх меншинних
зобов'язань. Мадярів у Чехословаччині без порів-
няння краще трактують ніж словаків на Мадяр-
щині.

Треба устійнити такі основи:

1) Коли якась держава жаліється на трак-
тування меншин іншою державою, то до кон-
тролі належатиме автоматично теж положення
меншин в обвинувачуючій державі, 2) меншин-

ну політику треба розглядати не на основі жа-
лоби, а на основі об'єктивних критеріїв, як нпр.
скількиш шкід у відношенні до кількості мен-
шинного населення.

Делегат Франції Маслі сказав, що диску-
сія йде перед некомпетентною інстанцією. Ви-
словлює теж жал з причини характеру диску-
сії, яка не може довести до успішного висліді.
Заява мадярського делегата не причиниться до
пашифікації європейської політики.

Делегат Італії Альойзі згадав, що лише Ра-
да компетентна в справах меншинного трактату,
та вірить, що Рада розгляне докладно справу
в зв'язку зі специфічними умовами меншин
у кожному краю, чи то щоби ввести оправдані
зміни, чи щоби скріпити процедуру, яка запев-
няє повне пристосовування трактатів. Піддер-
жує внесення для відіслання справи до Ради.

МАЛА АНТАНТА І ПОЛЬСЬКЕ ВНЕСЕННЯ.

Віденська „Н. Фр. Пр.“ в передовиці обгово-
рює становище Малої Антанти, головнож Юго-
славії до польського внесення про генералізацію
меншинних трактатів. Тоді іде спір перед я-
ким фігурують розглядати польське вне-
сення. Мін. Бек хотів би дискусію над внесен-
ням скоротити та наскільки можливо перенести
її до Ради Ліги й тем її закінчити. Можливо,
що при цьому міждолатим є те, що тепер пре-
зидентом Ради є Бенеш, який рік тому в менши-
ній справі займав був становище схоже з пред-
ложенням Польщі. Минулого тижня рада Ма-
лої Антанти і держав, що входять до балкан-
ського пакту ухвалили подібну постанову. Кажуть,
нібито Югославія хоче ідентифікувати-
ся з польським внесенням, щоби в Женеві вка-
зати на тяжке положення пів мільона словенців
в Італії.

МЕНШИННІ СПРАВИ В РАДІ ЛІГИ В ЛИСТО- ПАДІ.

У женеvських політичних колах кажуть,
що Рада Ліги Нцій не займеться на теперішній
сесії ніякою меншиною справою. Тому треба
сподіватися, що всі меншинні справи будуть
предметом нарад найближчої сесії Ради Ліги
Націй, себто з кінцем жовтня або в листопаді.
Сесію цю скличуть спеціально для справ пле-
біситу в Сарвині.

Французька преса проти Польщі.

Пертінакс виступив дуже гостро проти Поль-
щі в „Еко де Парі“. Досі великі держави а го-
ловно Ке д'Орзеї були пасивні супроти Польщі
у зв'язку з порушенням міжнародного права, бо
сподівалися, що мін. Бек змінить свою думку.
Пертінакс називає цю пасивність помилкою. Ви-
стане розглянутися довкола, щоби ствердити,
що Польща під кожним оглядом протівиться
організації французької мирової системи. Від
вільних місяців польський посол у Бухаресті

виступав проти румунського міністра закордон-
них справ Титулеску, бо Титулеску в його очах
провинився тим, що знайшов львівсько працює
з французькою дипломатією. Недавно цей по-
сол навіть оголосив заяву, в якій закинув Тіту-
лескові, що не піддержав Беківого женеvського
внесення. Коли Польща не змінить своєї пове-
дки, — кінчить Пертінакс — то краще хай не
вважає себе союзником Франції.

Швайцарія мусить боронити своєї невтральности.

Кінець маневрів у Швайцарії.

У Швайцарії закінчилися військові маневри
третьої дивізії всієї зброї. Головним завданням
маневрів був напад на середню Швайцарію й
оборона перед нападом. В маневрах узяло участь
30.000 війська. Тому два тижні були такіж ма-
неври 1. дивізії на західному кордоні.

Порозуміння між СССР і Японією?

ЛОНДОН, ПАТ. „Ніші-Ніші-Шімбун“ пові-
домляє, що між японським міністром закордон-
них справ Гіротою і більшовицьким амбасадором
Юренком пришло до порозуміння в справі ді-
ля продаж-купівля сх.-китайської залізничної лінії
держави Манчжу-Ко. Ціну устійнили на 170 міль-
онів, себто 10 міль. фунтів стерлінгів по даному
курсу. Поляб до цього правда, треба би сподівати-

На маневрах було багато закордонних вій-
ськових аташе та старшин. Шеф союзного де-
партаменту, союзний радник Мінгер признав до-
брий вислід вправ і підкреслює, що Швайцарія
мусить мати вправлену національну армію, що-
би вдержати свою неутральність.

ся великого відпярження в японсько-більшо-
вицьких і більшовицько-манчжурських відно-
синах.

ГАЛАНТЕРІЯ ЖІНОЧА, МУЖЕСЬКА У ВЕЛИ-
КОМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає
Ф-ма ЗІГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїнів. ч. 4
178

Зпалені господарські знарядки

хатня обстановка і живий інвентар пред-
ставляють на випадок пожежі більшу втра-
ту як погорлі будинки. — Це знає кожний
добрий господар, тому забезпечує від огни
свої рухомости в

Т-ві Взаїмних Обезпечень Дністер

Львів, — вулиця Руська ч. 20.

НОВИЙ ТРАНСПОРТ ПОЛЬСЬКИХ РОБІТНИ- КІВ ІЗ ФРАНЦІЇ.

Із Бетену повідомляють: 600 польських ро-
бітників копальничих і їх родини покинули Фран-
цію 21. вересня пополузні. Це новий транспорт
що з причини кріан мусить покинути Францію

Бальонові змагання.

У неділю в мототівського летовища вистар-
тували бальони, які беруть участь у змаганнях
за чашу Гордон-Бенета. На летовищі були пред-
ставники уряду з прем. Козловським. Після ві-
дйграи нац. гимну випустили кількисот почт.
голубів. Змагання отворив віцеміністер комуні-
кації Пясецький. Зараз потім вистартував ба-
льон „Варшава“. В 6-хвилинних відступах стар-
тували бальони: „Штад Есен“ (Нім.), „У. С. А.
Наян“ (Зл. Д.), „Бельгіка“ (Бельг.), „Косцюш-
ко“ (Польща), „Вільгельм ф. Опель“ (Нім.),
„Бюфало Коріп-Експрес“ (Зл. Д.). Підчас стар-
ту оркестра грала гимн держави, до якої бальон
належав.

В год. 16.50 вистартував бальон „Легіоно-
во“, що повіз почту, а в змаганнях участі не
бере.

Далі стартували: „Брюсель“ (Бельгія),
„Дайтшлянд“ (Нім.), „Ціріх“ (Шв.), „Ль-Егль“
(Фр.), „Базель“ (Шв.), „Польонія“ (Польща),
„Льорен“ (Фр.).

Підчас приготування до старту францу-
ський бальон „Тори“ вирвався зі сітки та полетів
у півд.-сх. напрямі без коша. Газ утік а по-
полока бальону впала в Рембертові. Вислали
туди вантажне авто, щоби бальон привезти до
Варшави. Залога бальону, пілоти Равен і Дегі,
стараються, щоби бальон наповнити газом і по-
летіти.

Французькі летуни хотіли летіти еспанським
бальоном „14. Априль“ (який не бере участі в
змаганнях саме наслідком протесту фр. аеро-
клубу), або польським бальоном „Сирена“. Ох-
наче не можуть стартувати на чужому бальоні
наслідком регулямінових і технічних труднощів.

Штучно вктворюють рад.

„Пті Парієтен“ повідомляє, що дочка пов.
Склядовської, Ірина Кіріє Жоліо, відкрила спо-
сіб, як штучно робити рад. Жоліо ідуци за вза-
ємними матері та при опіраці чоловіка одер-
жал вже перші елементи своєї методи а тили
п. р., а шойно на днях пощастило їй здобути око-
нечну формулку.

Часопис передбачує велике значіння від-
криття, бо воно вчинить доступним широким ма-
сам дуже коштовний та рідкий рад при лікуван-
ні рака. Жоліо певно дістане Ноблеву нагороду.

Знищили весь полк.

АСУНСІОН, ПАТ. Мін-ство війни в комуні-
каті повідомляє, що парагвайські війська знищи-
ли весь ворожий полк та забрали багато бранців.
Болівійських військ агинило 230.

КІНЕЦЬ СТРАЙКУ.

НЮ-Йорк, 23. 9. ПАТ. Після закінчення
страйку в волокотному промислі відділи нац.
гвардії відкликано з Джорджії, Род Айленд і
півд. Кароліни. Голова федерації праці Гор-
мен сказав, що робітники здобули все, що ба-
жали здобути. Навпаки голова союзу праце-
давців Вуд каже, що односторонньою побідзо страй-
карів є те, що озоєжає ападату на цю тижню
відпустки

ЯК ВИ НАС ОБМАНУЛИ...

ОТВЕРТІЙ ЛИСТ ДО ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА.

У відповідь на брошуру „За яку Україну“.

„Я тепер саме проляжу ній „валці“, щоб за виручені за нього гроші придбати собі шматочок землі, на якій би я своїми власними руками здобував собі засоби існування“. — Із „За яку Україну“ В. Винниченка, стор. 6-7.

Високоповажаний Пане! Переді мною у зеленій обгортці Ваша брошура: „За яку Україну“. Хоч появилася вона у Празі давніше, але так склалося, що прочитав я її тільки оце тепер. Прочитав — і хотів відкласти на бік, як справу вже минулу. Але те, що я в ній вичитав, так відісло в мізку, так яскраво пригадало мені цілу Вашу постать, що я ніяк не можу стриматися від прилюдних уваг. Що-правда, Ви у своїй брошурі пишете, що чекаєте за цю брошуру „нападу зліва і справа“ і цим неначе асекуруєте себе задалегідь від можливих замітків. Але я не хочу „нападати“ на Вас ні зліва, ні справа, ані як журналіст чи письменник. Хочу написати цього отвертого листа просто як своєму землякові з херсонського степу. Коли може й зачеплю в тім, чи іншим місці гострим словом, то не беріть мені за зло, бо це говоритиме душа нашого степу, кров тієї класи, з якої вийшли Ви і я, це буде голос того, який ще в різних „ізмах“ не розгубив свого почування до того бідного селянства, з якого ми вийшли. А що Ви, земляче, не подумали, що це до Вас говорять „куркульська обметія“, то поспію, що я син бідної селянки — вдови, яка при проклятому царському режимі ще як-так могла використати своїх четверо дітей, але в 1932 році, коли Ваші товариші по переконанні найактивніше почали переводити свою „ідею“ в життя і забрали їй останній гарнець збіжжя — померла з голоду. Так закінчилась її сумна життєва „карієра“ при тому „соціалізмі“, який ми, разом з Вами, здобували нашому народові. Ви стали соціалістом в 1901 році, а я трохи пізніше, бо молодший, у 1905 р. У році 1907 я проявляв вже настільки революційну активність, що потрапив до в'язниці. І потім познайомився, як у царських в'язницях відчиняються та зачиняються двері, починаючи з Єлисаветградської і кінчаючи на далекій півночі. От цього вже й досить, щоб Вам було ясно, що цього листа не пише ворога Вам людина по „класовій приналежності“.

Я саме на засланні довідався, що у нас є молодий письменник Винниченко. Там я якось допомагав перекладати одному мому товаришеві на російську мову Ваш твір: „Записна книжка“. Наприкінці 1910 року і той переклад поміщено в Архангельській газеті: „Северний Вестник“. З того то часу я і став Вашим поклонником. Коли пізніше довідався, що Ви не тільки письменник, а ще й активний революціонер,

та ще й мій недалекий сусід селянський син, то Ви для мене стали вже зовсім близькою людиною. Не пропускав ані одного Вашого твору (аж до останньої брошури!) не прочитаним. Були Ви для мене і соціально-національним провідником. Ви для мене стали, так би мовити, позачиним учителем, і тішився я, що великий Винниченко цей наш селянсько-степовик, що найкраще може знати всю біду і печаль селян. І писання Ваші і слова Ваші були для мене законом. І коли Ваше ім'я підчас революції ганьбив та опльовував в Єлисаветграді московсько-малоросійсько-жидівський пролетаріат, що хотів компрометувати Вас як нашого українського соціаліста, то я, разом з іншими селянськими пролетарями, виступав у Вашу оборону, в оборону нашої загальної національно-соціальної правди. У моєму житті мені довелося з Вами тільки двічі говорити. І тому, що я людина мала, Ви певне не пригадуєте собі мене ні мого прізвища. Підписуюся радше на те, щоб хто не гадав, що цей лист це якась містифікація. Зрештою — не у прізвищі діло...

Хочу вилити в цьому листі весь свій біль, який обхопив мене тоді, коли я довідався, що Ви мене, а разом і всіх таких як я, селянських синів, свідомо, чи несвідомо — обманули. Ви ж як психолог-письменник самі добре знаєте, як буває гірко на душі, коли людина довідається, що її обманула та особа, в яку вірилося, якої слова були законом, рушієм у визвольній боротьбі...

Ви ще зможете пам'ятати, як за Центральної Ради були першим нашим міністром. Тоді ми, селянські сини, молоді, мало підготовлені, прикладали весь свій хист та запал, щоб перевести на місцях в життя нові, з Вашою участю випрацьовані закони та розпорядження. Пам'ятаєте Ви й те, як підготовляли повстання і революцію проти гетьмана Скоропадського, проголошену Національним Союзом. Знаєте Ви й те, що на Ваш поклик, як голови того Союзу, ми, сини незаможного селянства, пішли у бій з національними та соціальними нашими ворогами. Тоді ми, коли ще не цілком розгортали експлуататорів нашого народу, то все ж вивали з рук тої класи владу. Ви стали на чолі нової зверхньої влади — Директорії. Та революційна влада скликала виборців українського трудового народу — Трудовий Конгрес. Він і похвалив все те, що Ви зробили. Представники народу довірили Вам, пане Винниченко, високий, почесний та благородний пост: стояти на чолі зверхньої влади, на чолі Директорії, себто займати найвищу честь і відповідальну позицію Української Народньої Республіки. Без Вашого підпису не міг бути ні один закон дійсним, без Вашого відома не міг бути ніс-

ВЖЕ надійшли до Галицького М. газету Новин, Галицька 13, пайковий матеріал на сезон осінній і зимовий — по цінах найнижчих.

ний в чужу державу посол. Ви приймали у мир з чужими державами і т. д. І т. д. Під керівництвом український трудовий народ насувався на відновлену, молоді Українську Народню Республіку зовнішній ворог. І Ви того ворога, як голова Української Народньої Республіки, у своїй декларативній промові на пленарних зборах Трудового Конгресу характеризували так: (подаю з пам'яті) „На нашу суверенність жорстокий ворог. На наш трудовий народ, тепер, коли ми розправлялися зі своєю буржуазією, комуністична партія Московщини посилає свою червону армію. В рядах ворога йдуть на нас латвійці та китайці. Ворог грабує наше населення. Доходить до того, що навіть шибки з вікон виймають і вивозять у свою Московщину!“... Ви, як голова держави, закликали всіх до оборони тої держави. Тоді Ви сказали гірку правду, яка й понині осталася актуальною і яку лише Ви самі знехтували, і саме: „Москалі всіх мастей однаково ворожі до України“. Цими словами Ви раз за завжди казали, за яку Україну ми маємо боротися. І з малим винятком (в тім числі й Вас самого) всі українці тим словом, хто їх чув, залишаються й понині вірними. Однаково добре пам'ятають ці слова й ті, до кого вони відносилися, і до яких Ви, Пане Винниченко, спробували переконувати, ставши першим українським змінювачем. Московські комуністи відзначалися тим, що вони не просяють і колишніх своїх ворогів до себе не пускають. І тому не згиналися на те, що ви їм показували на Україну, неділячись на те, що ви їм доказали свою 101 відс. лояльність та 101 відс. комуністичність.

Отже Трудовий Конгрес, який склався на 80 відс. з представників незаможного селянства, обдарував Вас повним своїм довіром. Ви покликали селянські маси до повстання і вони пішли. Ви покликали їх на війну з червоною Московщиною і вони пішли. Що їх ніяк не використано, то це вже вина керівників. Однак Ви скоро зм'ятували те високе становище, яке Вам довірили. Чому і як то сталося, я входити не буду. Скажу тільки, що ні один у ні одній державі дійсний патріот того не зробив би. Ви ж добре знали, що мало вміти керувати державою, а треба вміти за неї вмірати. Ви ж нас малих селянських синів покинули посеред шляху, коли найбільше треба було вмірати за ту саму Українську Народню Республіку, що Ви її проголосили. Чому саме Ви тоді виступили з Директорії, ми на фронті точно не знали. І без огляду на те

ФЕЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 25. ВЕРЕСНЯ 1934.

АРТУР ШІНЦІЛЕР.

7)

Сліпий Джеронімо.

Карло встав, начеб такло його щось туди, та апер чоло об холодну шибку. Чому він збудився? Щоб задуматися? Щоб трібувати?.. Але що?.. Це було неможливе, — вкінці був би це злочин. Злочин? Що аначить двадцять франків для людей, котрі для своєї приємності перевертають тисячу миль? Вони просто не заприймають, що їм щось бракує?.. Пішов до дверей та відчинив тихо. Напроти були другі, зачинені, два кроки віддали його від них. На цяку висіло обрання. Карло пересунув рукою... Ах, так, колиб люди лишали свої портфелі по кишенях в убранні, тоді булоб життя зовсім просте та легке, небагато не треба було би ходити просяком... Але кишені були порожні. Що робити? Знову вертатися до кімнати на сніжки. Бо може все таки знайдеться якийсь інший спосіб, щоб добути собі двадцять франків, — якийсь менше небезпечний та чесніший. А колиб він так справив з кожною милостині пару центівків віддавав собі, щоб заощадити двадцять франків, а потому купити золоту монету... Але, як довго буде це тривати? — місяці, може й рік. Ах, коли лише мати підару! Він усе ще стояв на коридорі. Подивився на двері... Що це був за вузький лосніший пасок, що пори надолонь падав прямоюсію на долівку? Було ж це можливе? Були двері лише прикриті, але не зачинені?.. Що ж було в тім такого дивного? Від місяців уже ті двері не замикалися. Бо а дощо? Пригадував собі: лише тонкі за шде лі-

то почували тут люди: два рази хлопці-ремісники, а одного разу якийсь турист, що зранився в ногу. Двері не замикалися — тепер лише відваля, — ну а щастя! Відваля? В найгіршій випадку буде те, що подорожні збудяться, але тоді все таки найде щось, щоб викрутитися. Заглянув через швару до кімнати. Було ще так темно, що бачив лише невиразно, як двоє людей спить на ліжках. Надслухував: відихали спокійно та рівномірно. Карло відчинив трохи двері й ввійшов зовсім нечути босими ногами до кімнати. Два ліжка стояли здовж стіни напроти вікна. Серед кімнати стояв стіл. Карло закрився аж туди. Пересунув по ньому рукою, наїшов вилку, ніжик, малу книжечку — більше нічого... Ну, так справді! Як він міг таке й думати, що вони покладуть гроші на стіл! Тепер хіба вертатися!.. А однак може треба лише раз добре слягнути та помоститися... Підступив до ліжка коло дверей; тут а крихіт лежало щось... порухав... почув, що це револьвер... Карло адригнувся... Чи не ваяти його ліпше відразу? Во чому тримає той чоловік готовий револьвер? Коли збудиться та доляне його... Але ні, він скаже так: — Візь третя, пане добродію, прошу вставати... І він лишив револьвер.

Пішов далі до середини кімнати. Тут на другому кріслі під білалом... О, Воже! Тут він, тут портфель — тримав його вже в руці!.. В тіх хвилині рушився одна а подорожніх на ліжку. Один скорий рух і Карло лежав на долівці в ногах ліжка. Ще раз хтось рушився, — важко відігнув, — обернувся і знову тихо, зовсім тихо. Карло лежав на долівці з портфелем у руці і чекав. Нічо не рухалося. Зачинало на добре спити і в кімнаті почало прояснюватися. Карло

ве смів підлятися, але посунувся лемучи до дверей, що стояли відчинені досить широко на коридор; тут щойно встав помалу, такий відігнувшись. Отворив портфель: він мав три папирі: з лівої та з правої сторони були лише малі срібні монети. Карло отворив серцевий порід, що був зашпильований ще особіною зашпилькою, тут побачив три двадцятьфранкові монети. Хвилину думав взяти дві монети, але скоро покинув ту гадку, взяв лише одну монету, заглянув через напів відчинені двері до кімнати та лику та портфель, що покотився під друге ліжко. Коли подорожній збудиться, буде думати, що портфель упав з крісла. Карло підлявся помалу. В ця хвилині затріщала тихо долівка, а зі серцеві спитав хтось: „Що таке? Що сталося?“ Карло поступив два кроки взад, не відіхавши та вправ до своєї коміртки. Тепер був уже безпечний та надолухував... Ще раз рушився хтось на ліжку, а потому все втихло. В руці тримав золоту монету. Вдалося!.. Вдалося! Він має двадцять франків та може сказати братові: — Видиш, я не алодія! — І зараз зможе далі мандрувати — на полудне до Бормію а потому далі через Вельтлін... до Тірано... потому до Еволе... до Брено... аж над озеро Івео... як тамтого року... Ніщо не буде підаріте, бо ще передохну він сам сказав до господаря: „За пару днів ліпше вже на полудне“.

Щораз більше розвидлялося: а кімнаті ликував сірий світлонок. Ах, коли Джеронімо лише скоро збудився! Так добре йти рано! Сажуть „добрий день“ господареві, напийтові і Марі також, а потім геть, геть... І щойно, коли вже будуть далеко на долівці, за які дві години скаже що це Джеронімо.

(Далі буде.)

Валентин
Театр
год. 7-30

Н и н і і
"Я переміг кризу"
комедія П. Вульпіуса

Театр
Різно-
родностей
год. 7-30

Надзвичайна гра артистів
у пєсі
Габрієлі Запольської.
"Панна Малчевська"

чи Ви потім і тепер мотивували Ваш виступ та реанімацію з того високого посту, за який Вас поставила воля народу. Ви не мали права того робити і крім тих самих, що Вас видвигнули на чолі держави, ніхто не міг Вас звільнити. Тільки треба було згідно з умовленням Вашим висловом, бути „чесним зі собою“... Говорилось, що Ви перетомилися і поїхали за кордон на відпочинок. Коли Ви скоро після того не померли, значить Ваша атома не була така страшна, — іспити менша, ніж у Леніна, що залишався на своєму становищі до кінця тоді, коли вже подовина його злощасного мозку живцем зігнала... Лишався на своєму пості й інший обранець народу до своєї смерті у гайбкій старості, недавно померший німецький

президент. Але Ви для нас і для цілої Української Народної Республіки були трагедією: Ви не вірили самі в те, що робите, не вірили в те, що примушували вірити інших, нас, селянських синів, Ваших побратимів. Що дійсно було так, Ви нем скоро потім показали у Вашім злощаснім творі: „Відродження Нації“ Ви ніби самі алякалися того, що вчинили і поспішили від нього втекти... Але діло, оголошене під Вашим головуванням, настільки було певне, настільки відповідало інтересам та життєвим вимогам українського народу, що ми продовжували й продовжуємо за нього боротися, не дивлячись на те, що Ви від нас утекли. (Д. б.)
Ф. Мелешко.

Економічний огляд.

Українська хроніка.

НОВІ ВИДАВАННЯ З ЦАРИНИ ЕКОНОМІКИ.

В-во „Українська Рекляма“, яке з вересня переняло місячник молодих письменників „Дажбог“ і видає його далі своїм накладом, кінчить друкувати „Провідник до українських фірм й інституцій в краю і закордоном“. Є там зібрана велика кількість адрес різних наших підприємств. Як нас інформують — скопійовання цього матеріалу коштувало багато праці і грошей. „Українське Економічне Бюро“ у Варшаві не вважаючи на всі труднощі готувить — як ми вже згадували — видання 3-го річника (при цій нагоді зазначимо, що аналогічні польські видання на рік 1935 збогачуються ще одним річником — інформатором, який вперше видає „Ц. Газета Гандльова“). Варшавський „Пром.-Торговельний Вістник“, якого видавцем є пані Олена Васинчукова, вступив у другий рік видання. З цього приводу закликає редакція своїх читачів затіснити контакт з журналом і — як кожний український часопис — пригадує передатникам, щоби не тільки журнал читали, але й за нього платили. На порозі нового року бажаємо, аби видавцеві вдалось „Т.-Пр. Вістник“ не лише втримати, але — як він обіцяє — теж розбудувати. Думасмо, що найде він читача, хоч наші купці і промисловці починають видавати власний двотижневий орган („Торговля і Промисл“). Найновіша „Кооп. Республіка“ приносить у книжковому додатку початок монографії про Вол. Навроцького, першого українського статистика-економіста пера д-ра І. Витановича. Попередня праця цьогож автора п. н. „Нарис суспільно-економічної української історії“ появилася окремою книжкою як 39 ч. „Бібліотеки Рев. Союзу У. К.“. — Ціна книжки дуже дешева, бо всього 50 сот.

ВІДСОТКОВА СТОПА НА НАШИХ КРЕДИТОВИХ УСТАНОВАХ.

„Кооп. Республіка“ з вересня приносить статейку п. н. „Чи і в цій справі будемо вічкунати?“ Порушена в ній висота відсотків у нашій банківості, з одночасною пропозицією зредуквати цю висоту з 10 на 8%, зредукувати кошти завідування і повести акцію проти різних „фондів“, які є здороженням відсоткової стопи. Треба замітити, що в польській пресі, навіть офіційній (Газ. Польська) йде кампанія за зниження правних відсотків, які в висоті 10% вважаються анахронізмом. На думку Г. П. висота правних відсотків мусить бути достроєна до пересічної рентовності вкладів. Сьогодні є воля впливовою пересадної і фальшивої з госп. пункту охорони вірителя.

Польська хроніка.

ПІДГОТОВКА НОВОЇ АКЦІЇ В НАПРЯМІ ВІДОВЖЕННЯ ХЛІБОРОВІВ.

Як повідомляє „Ц. Газета Гандльова“ нові законопроекти, які дотичать відновлення сіль. господарств, підготовляються спішним темпом. Більшість дотеперішних законів буде зновелізована. Рямці й обсяг діяльності Акцент. Банку як теж т. з. „роземиних урядів“ будуть змінені. Майже певно продовжена буде мораторія для гіпотечних довгів. Новиною буде закон про угодово-ліквідаційне поступування. Будуть визначені умови згоди довжника з вірителем. Ліквідація відбудуватиметься шляхом ліцитації. Іде тут, очевидно, про зміну власника, бо земля не є підприємством торговельним чи промисловим, аби його можна аліквідувати.

ЧИ МОЖНА ВІДНОВИТИ ДІЯЛЬНІСТЬ ЗЛІКВІДОВАНОЇ КООПЕРАТИВИ?

На це питання відповідає Бюро Кооп. Ради ось як: Згідно з арт. 75. уст. 2. зновелізованого закону, кооператива, яка розв'язалась на основі дворазової ухвали заг. зборів, може відновити свою діяльність, якщо впродовж року від другої ухвали рішуть на заг. зборах діяльність наново почати. Це рішення мусить добути 3/4 відданих голосів і його треба зголосити до Реєстрового Суду.

Натомість кооператива, яку розв'язано примусово, або яка рішила відновити діяльність записавши згаданий однорічний речинець, не може починати наново свою працю.

З уваги на powyше, згадане Бюро не радить звертатись з такими проханнями до Кооп. Ради (таке часто діється), бо це безуспішне.

ЖИДІВСЬКІ КАСИ ДІСТАЛИ БЕЗПРОЦЕНТОВУ ДЕРЖАВНУ ПОЗИЧКУ.

Заходом пос. Вісліцького, Банк Госп. Краєвого признав жидівським позичковим касам 1/2 міліона зол. безпроцентової позички. На днях виплатить банк цю суму і її поділять поміж 700 кас дрібного кредиту.

ГОСПОДАРСЬКІ НОВИНИ З ОСТАННЬОГО ТИЖНЯ.

Виринув проект оподаткувати асекур. поліси прив. товариств від огню квотою 5 зол. для утруднення конкуренції з „Повшехним Закладом Обезп.“ Є вістка, що уряд ніби то не відноситься прихильно до того, хоч реалізація проекту дала би скарбові 24. міл. зол. — Цьогорічний збір меду в Польщі заповідась ще гірше ніж у минулому році. Пересічно 1 улії дасть 5 кг. (в р. 1932 — 20 кг.). — У зв'язку з працями над реформою соц. забезпечення і з появою справоздань з діяльності б. Забезпечальн. преса поділяє кілька цікавих цифер. І так: минулорічні впливи принесли 190 міл. З цієї суми видано на лікування 107 міл., а на адміністрацію 40.5 міл. Цифри ці багато говорять. — Виконавчий розпорядок до податкової ординації вже готовий й ось-ось появиться. — Торговельні переговори з Францією найшлись на мертвій точці. — З Англією лічуться офіц. переговори в перших днях жовтня у Лондоні. — У Варшаві йдуть тепер торговельні переговори між німцями і поляками.

Світова хроніка.

ФРАНЦІЯ В ОБЛІЧЧІ ВАЖНИХ ПЕРЕМІН. — „ПЛАН 9. ЛИПНЯ“. — ФРАНК І ДЕВАЛЮАЦІЯ. — „ІМПЕРІАЛЬНА САМОВИСТАРЧАЛЬНІСТЬ“ І ПОЛІТ. КОМПЛІКАЦІЇ.

Скрізь, у всіх майже державах іде велика реформаторська робота. Перед необхідністю далекойдучих реформ станула теж Франція. Афера Стависького була зворотним пунктом у настроях мас і хоч не видалась ці настрої в ширше закросну революцію, то проте вони ферментують, домагаючись реформи. Реформи стали темою дня, а молодша генерація висунула свій т. зв. „план 9. липня“, домагаючись глибокого переорання цілого устрою Франції. Очевидно постуляти має не обмежуватись до справ політичних, а сягають теж у ділянку нар. господарства та ґрунтовою перебудовою „Ради Нац. Господарства“ включно.

Є між іншим також розбіжні погляди на справу франка, про що ми вже давніше згадували. Поміж сторонниками девалюації є вже сьогодні такі особи, як б. мін. скарбу П. Рено, б. підсекретар нац. господарства Р. Патенот, а

шоденник „Ле Піті Журналь“ віддано працею в користь девалюації (зменшення вартості франка на яких 30% у відношенні до тепер. зол. паритету).

Ідею „Імп. автаркії“, яка виринула вже в перших тижнях уряду Думерґа, хоче зреалізувати мін. колоній Ляваль при помочі франц. Оттави. Ця Оттава потрібна Франції не тільки з госп. причин, а теж і з політичних. Фашистська акція молодих туземців у Марокко, арабсько-жидівські конфлікти в Альжирі, тощо, — це речі поважні. З другої сторони 62 міл. мешканців і 13 міл. кв. кіл. — це неабияка госп. сила, потрібна Франції, коли вона хоче бути самовистарчална. Та практична вартість „Імп. автаркії“ не є надто велика. Французькі колонії не мають ані воєни, ані бавовни і взагалі з імпортних сировин дають тільки 6%. Вони не потребують модних парижських витребеньок і перфум, тобто поважну частину фр. вивозу. Отже Франції зв'язки зі світом потрібні. Бажаючи відмежуватись від нього спричинило вже Франції чимало клопотів. Зазначити треба, що останні диссонанси між Францією і Польщею в невеликій мірі спричинені незвичним трактуванням господарських потреб Польщі.

КОНСПІРАЦІЯ ПРОТИ РУЗВЕЛЬТА.

Як відомо — реформи Рузвельта не задовольняють ані робітників ані підприємців. Перші маніфестують це вже аж надто яскраво, другі теж не скривають свого негодування. На днях відбувся в Гот-Спрінґс у Вірджинії зїзд 200 американських „капітанів промислу“, на якому вираховано програму з перекресленням усієї роботи „Найри“. Промисловці домагаються зменшення ролі держави в приватному господарстві, аміни різних „регламентацій“, особливо щодо часу праці (він по їхньому за короткий) і щодо платень (мовляв — задовгі). Програма домагається здорової грошової політики на золотій базі, вирівнаного бюджету, постійної податкової і банкової системи, спертої на основах приватної господарки. Все те оправдане konieczністю приватних висків.

ЕКОНОМІЧНІ АКТУАЛІ.

Про реалізацію програми самовистарчалности в Німеччині свідчить те, що пасивне сальдо торг. білансу впало з 41 міл. марок у липні до 8.6 міл. марок. Ця зміна відбулась коштом імпорту з закордоном. — У зв'язку з т. зв. „новим планом“ д-ра Шахта 24. ц. м. зачнуті працевлаштування, які дуже сильно контролюватимуть цілий імпорт Німеччини. Техніка цього імпорту буде перебудована і вся торгівля з закордоном буде властиво монополізована. — Совіти спротивились тому, щоби відновити договір з японцями щодо експлуатації нафтових теренів на Півн./Сахаліні. Це безперечно аміцнить противства між обома державами. — Господарські кола Манджурії просять скликання госп. конференції держав Далекого Сходу. Участь мали би в ній взяти крім Манджурії: Японія, Китай і Монголія.

В. Н-вич.

Еміґраційні справи.

ВАЖНЕ ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ГРОМАДЯН.

Особи вроджені в Америці, що внесли в свій час подання на видачі їм американського пашпорту, мають щонайменше місяць перед наміреним виїздом до Америки звернутися до Еміґраційного Синдикату, щоби дістати вказівки та допомогу, щоб добути американський пашпорт. Є це безумовно konieczне, бо інакше ні американський консулат ні польська влада не погодить справи.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЕМІГРАНТІВ ДО ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ.

В останніх часах запримичено, що Американський консулат визнає еміґрантів, що мають намір виїхати до Злучених Держав Північної Америки до дальших своїх як: братів, шурина, тет і т. п.

Ця категорія еміґрантів не дістає тепер віз. Виняток становлять люди, що мають дуже багатих своїх, які роблять спеціальні заходи, щоби спровадити тамтих до Америки. Ці своїки мусять надіслати засвідчення, що стверджують їх стан заможности та висоту доходів.

У СПРАВІ ЕМІГРАЦІЇ ДО БРАЗИЛІЇ.

Еміґранти, що перед 10. вересня не дістали бразилійської візи, підлягатимуть новим еміґраційним приписам, бо з тим днем обов'язує новий бразилійський декрет.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЕМІГРАНТІВ ДО КАНАДИ.

Реєміґранти, що приїхали з Канади до Польщі на короткий час, можуть вернутися до Канади без перепон у часі одного року від реченої виїзду з канадського портв. Реєміґранти мо-

